

Femundsmarka nasjonalpark

Foto: Tom Gustavsen

**Femundsmarka
nasjonalpark**

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Velkommen til Femundsmarka

Krokete, forvridde furukjemper, utallige sjøer og store steinblokker preger dette landskapet som nesten ikke har forandret seg siden isen trakk seg tilbake for ti tusen år siden. Mange besøkende finner en egen stemning i Femundsmarka, og kommer tilbake år etter år.

Femundsmarka er en av de eldste nasjonalparkene i Norge, og utgjør sammen med verneområder på svensk side et av de største villmarksområdene i Sør-Skandinavia. Her får trærne stå til de dør og forvandles til sølvgrå naturmonumenter, før de en dag faller til bakken og gir liv til mange arter.

Landskapet i nasjonalparken preges av rolige og avrundede terrengformer og lange, slake linjer. Det finnes en rekke markerte topper opp mot 1500 moh. Et særtrekk i landskapet er de smale ryggene som bukter seg ut i sjøene og danner et mangfold av nes og øyer, såkalte Rogenmorener. Navnet har de fått etter den store sjøen, Rogen.

Femundsmarka er leveområde for et spennende og rikt fugle- og dyreliv, og i alle årstider er kikkert nærmest

obligatorisk på tur. Her kan du blant annet være heldig og se sjeldne arter som trenger store områder for å trives. Helt nord i nasjonalparken lever en liten moskusstamme, som på 70-tallet kom vandrende fra Dovre. Langs vassdragene kan du se spor etter både oter og bever. Beveren trives godt i Femundsmarka, og setter sine tydelige spor i terrenget.

Menneskelig aktivitet har satt sitt preg på området. Her finnes både eldgamle fangstgroper og minner etter gruvedriften på 1700-tallet. Området er fortsatt viktig for den sørsamiske reindrifta, og det er stor sjanse for å støte på flokker av disse vakre dyrene.

Velkommen til storslåtte natur- og kulturopplevelser i et av Skandinavias flotteste villmarksområder.

Landskapet er rolig og skogkledt, med store gamle furuer.

Mange starter turen inn i Femundsmarka med båten MS Fæmund II. Båten har flere stopp underveis mellom Elgå i sør og Synnervika i nord. Her ved Røsanden.

Opplevelser

Femundsmarka kan oppleves hele året, men juli og august er de mest populære månedene. Her er det muligheter for kortere turer, men mange velger å oppholde seg lenge i området for å la villmarkstemningen synke inn.

På sporet av villmarka

Mange søker etter det uberørte, der du kan finne din egen leirplass og oppleve naturens skiftende stemninger. Kanskje storfisken biter mens reinsdyra tusler forbi. Du kan lett krysse grensen til Sverige, i disse områdene kan du finne spor etter bever og oter, men også bjørn eller jerv. Kanskje du ser en fiskeørn på jakt etter mat eller hører storlommens karakteristiske skrik.

Toppturer

Femundsmarka er mest kjent for sitt slake skoglandskap, men her er det også markerte fjelltopper på rundt 1500 meter, som gir deg en storslagen utsikt. Stor-Svuku (1421 moh.) ligger sentralt i nasjonalparken, og her får du en formidabel utsikt over Femunden og mot Rondane og Sverige. Helt nordøst i Femundsmarka troner Storvigen (1561 moh.), som er den høyeste toppen i nasjonalparken. Her får du følelsen av å være i et mektig høyfjellsområde med et vidt utsyn.

Kanopadling

Femundsmarka har utallige vann og vassdrag. Du kan padle kano eller packraft langs stille vann og krokete elver. Området rundt Langtjønna er et familievennlig sted for kanopadling. Et av de mest besøkte vassdragene i Femundsmarka er Røa. Padler du langs dette vassdraget en rolig kveld, vil du kanskje oppleve at storfisken biter. Dette vassdraget krever en del bæring. Ønsker du å besøke en av de gjemte juvelene i nasjonalparken? Da kan den nordlige delen, Muggavassdraget, være noe for deg.

Historisk vandrerute

Malmveien er en tilrettelagt Historisk vandrerute som går fra Røros til Femundsmarka. Turen er tre dags-etapper, og ligger innenfor Cirkumferensen til kobbervirket på Røros – en del av Unescos verdensarv.

Fæmund II

Mange starter reisen med den tradisjonsrike båten MS Fæmund II som frakter folk og utstyr mellom Synnervika i nord og Elgå i sør. Båten har flere stopp underveis der passasjerer enkelt kommer inn i ulike deler av nasjonalparken.

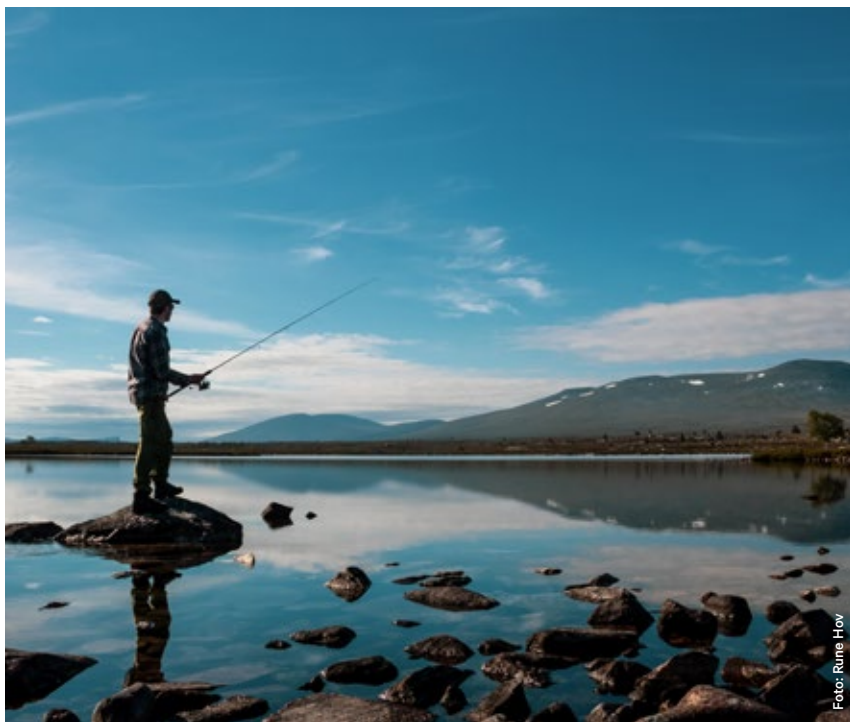

Foto: Rune Hov

Nasjonalparken er et eldorado for alle som liker å fiske. Her kan du få stor ørret på kroken.

Foto: Bjarne Sætrang

Femundsmarkas mange vassdrag gjør at kano er et ypperlig framkomstmiddel.

Fakta & informasjon

Femundsmarka nasjonalpark ble opprettet i 1971 og er 573 km²

	Hvor ligger Femundsmarka?	Trøndelag og Innlandet fylke. Røros og Engerdal kommuner.
	Hvordan kommer jeg meg dit?	Det går buss til Engerdal og videre til Elgå. Det går tog og buss til Røros, og videre med buss til Synnervika. MS Fæmund II bringer deg inn til anløp ved Femunden.
	Besøkssenter nasjonalpark	Femundsmarka og Gutulia www.femundsmarka.no
	Planlegg turen	www.femundsmarka.no www.ut.no
	Turistinformasjon	Destinasjon Røros www.roros.no Destinasjon Femund-Engerdal www.femundengerdal.no
	Verneområder i nærheten	Langtjønna og Femundslia landskapsvernområder Grøvelsjøen naturreservat Gutulia nasjonalpark Rogen og Långfjället naturreservat (Sverige).
	Forvaltning og oppsyn	Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia, e-post: sftlpost@statsforvalteren.no Statens naturoppsyn www.naturoppsyn.no
	Mer informasjon	www.norgesnasjonalparker.no

Plante- og dyreliv

Tepper med reinlav, fargesterke orkideer og småvokste, tøffe fjellplanter - variasjonen er så stor, at du kan se gamle furuer og røsslyng vokse like ved blomstrende hegg og modne bringebær. Fugle- og dyrelivet er også rikt, så husk kikkert!

Ulvelav

En av de mest spesielle artene, som du ganske sikkert vil legge merke til i Femundsmarka, er ulvelav. Se nøye etter en buskformet vekst med sterke gulfarger. Den vokser nesten utelukkende på tørre, døde furuer, men kan også finnes på bjørk og gamle tømmervegger. I dag er ulvelaven i tilbakegang og rødlistet. Gammel furuskog er mangelvare, og trærne i Femundsmarka er ypperlige voksesteder som kan sikre overlevelsen til denne arten.

Bever

De utallige vassdragene i Femundsmarka med både store og små trær ved vannkanten, er beverens paradis. Flere steder i nasjonalparken kan du finne åpne områder med trær felt på kryss og tvers. Slike spor etter beveren er med på å prege landskapet og skape variasjon i skogen. De gnager av store trær for å lage en demning. Så bygger de

en fin hytte av kvister og greiner, med hemmelig inngang under vann. Beveren kan bli 20–30 år gammel. Den har et par ekstra, gjennomsiktige øyelokk som fungerer som innebygde svømmebriller.

Fiskeørn

Store furuer med flat krone og utallige vassdrag med fisk gjør Femundsmarka til et eldorado for fiskeørn. Fiskeørnen er en jeger av rang, og få andre fuglearter er så effektive og treffsikre på jakt etter fisk. Fiskeørna har i motsetning til andre rovfugler en klo som kan bøyes begge veier, og dette gir den en stor fordel når den har bytte i grepet.

Fiskeørnen bygger alltid kvistreir helt i toppen av et høyt tre, vanligvis en stor furu med flat topp. Et slikt reir kan veie godt over et tonn. Fiskeørner i Norge overvintrer oftest i landene sørvest for Sahara. På sensommeren starter de den lange reisen nordover, hvor flere etablerer seg i Femundsmarka på sommeren.

Foto: Steinar Johansen

Området er viktig for den sørsamiske reindrifta, og det er stor sjanse for å støte på beitende reinsdyr.

Foto: Kjartan Trana

Du kan se tydelige spor etter beveren.

Foto: Bard Brødresen

Fiskeørn.

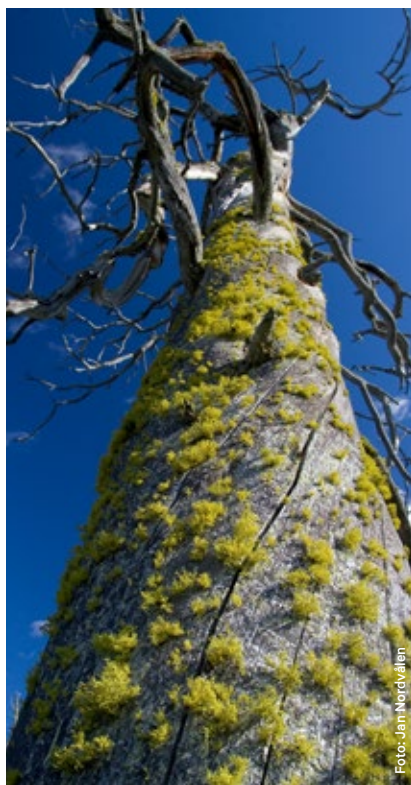

Foto: Jan Nordvållén

Ulvelav er et vanlig syn i Femundsmarka.

Historie og kultur

De første sporene etter menneskelig aktivitet i Femundsmarka stammer fra yngre steinalder. Det finnes spor etter steinalderbosettinger og større fangstsystemer med dyregraver.

Røros Kobberverk

Mange spor i og omkring nasjonalparken fra nyere tid stammer fra Røros Kobberverk. Smeltehytta på vestsiden av Femunden var i drift fra 1743 til 1822. Deretter var det smeltehytte på Drevsjø fram til 1834. Det finnes synlige spor etter hogst og kullbrenning helt inn til svenskegrensa. Langs vassdragene er det spor etter fløting i form av damanlegg, tømmerrenner og fløterbuer.

På 1700-tallet ble det etablert flere bosettinger i området. Setrene Haugen og Svukuriset utviklet seg etter hvert til gårdsbruk, og har fast bosetting den dag i dag. Også gårdene i Sylen ved svenskegrensa er bebodd. Grenda er veiløs og omkranset av nasjonalparken.

Sentralt samisk område

Den samiske befolkningen har drevet med tamreindrift i lang tid, og for det levde samene av jakt, fangst, sanking og fiske. Samene har knyttet tradisjoner og tro til steder i nasjonalparken, ofte uten å ha satt spor i terrenget. Gamle

boplasser med gammetufter, ulike oppbevaringssteder og samleplasser for rein er noe av det som er synlig i Femundsmarka.

Reindrift

Reindrift er en liten næring i nasjonal målestokk, men hele Femundsmarka blir benyttet som beiteområde for tamrein. I sør blir områdene brukt hele året, mens i nord blir de kun brukt på vinteren.

Grupper av reineiere samler reinen i felles flokker på bestemte arealer, og samarbeider om driften. Disse driftsgruppene kalles sijte på sørsamisk. Saanti sijte og Gåebrien sijte er i dag de samiske reinbeitedistriktene som har beiteområder nord i Femundsmarka. Svahken sijte har beiteområder sør i Femundsmarka. Besøkende kan ofte oppleve å møte disse vakre dyrene. Men reinen trenger ro for å beite, så vis hensyn og ikke forstyrre dyrene unødige. Særlig i kalvingstida er reinen svært sårbar. Husk båndtvang, og følg ikke etter reinsdyrene.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i nasjonalparken! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og natur rundt oss. Nasjonalparkene er det beste av norsk natur. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Spar trærne! Trærne i nasjonalparken er fredet mot skader og ødeleggelse. Dette gjelder også de tørre og gamle furuene. Disse gamle, sølvgrå furuene er et kjennetegn ved Femundsmarka, og døde trær er bolig for mange sjeldne dyre- og plantearter.

Bålbrenning. Det er tillatt å benytte små kvister på trær, men først og fremst kvist på bakken. Husk at det er et forbud mot å brenne bål i perioden 15. april til 15. september. Det er likevel tillatt å tenne bål der ilden åpenbart ikke har mulighet til å spre seg. Ikke lag nye bålringer, men bruk de som allerede finnes.

Søppel skal ikke legges igjen i nasjonalparken, den må tas med tilbake og kastes. Ta gjerne med søppel som du finner på din vei.

Gå der du vil, til fots eller på ski. Vi setter pris på at ferdselen skjer på en skånsom måte slik at området fremstår uten spor for neste besøkende. På våren under hekke- og yngleperioden er dyrelivet særlig sårbar for forstyrrelser.

Rasting. Flere sårbare arter hekker i nærheten av vassdrag og øyer. Derfor er det ikke tillatt å slå leir på øyer.

Gå på do, men grav et hull på minst 15 centimeter og dekk til. Hvis du ikke er tøff nok til å bruke mose, så benytt nedbrytbart papir eller ta med deg papiret ut igjen.

Hunden får bli med på tur, men husk generell båndtvang i perioden 1. april til 20. august. I beiteområder for tamrein er det viktig at hunden ikke forstyrrer reinen. Små, snille hunder kan også gjøre skade.

Droner kan forstyrre dyrelivet og andre brukere av nasjonalparken, dette er derfor ikke tillatt uten egen dispensasjon.

Du kan plukke bær og sopp, men la trær og planter få stå i fred.

Husk fiske- og jaktkort, eventuelt avtale med grunneier.

God planlegging gir gode turopplevelser!

Femundsmarka
nasjonalpark

Kartinformasjon

Besøkscenter nasjonalpark
Elgå

Ta turen innom Besøkscenter nasjonalpark Femundsmarka og Gutulia, som ligger i Elgå i Engerdal kommune. Her finner du informasjon om nasjonalparkene, og en utstilling om natur og kultur i området. Senteret tilbyr også naturveiledning. Inne på senteret kan du blant annet få kjøpt kart, bøker og suvenirer. De som jobber der gir deg gjerne gode tips om turer i områdene.

Startpunkt
Synnervika

Fra nord er Synnervika en populær innfallsport. Her kan du ta den tradisjonsrike båten Fæmund II som har flere stopp underveis der du enkelt kommer inn i ulike deler av nasjonalparken. Eller du kan ta kanoen fatt og padle innover i marka.

Startpunkt
Elgå

Fra sør er innfallsporten ved Elgå en naturlig start. Her starter turstien til Svukuriset, eller du kan sykle langs bomveien. Du kan også ta den tradisjonsrike båten Fæmund II som har flere stopp underveis der passasjerer enkelt kommer inn i ulike deler av nasjonalparken.

Historisk vandrerute

Malmveien er en tilrettelagt Historisk vandrerute som går fra Røros til Femundsmarka. Turen er på tre dagsetapper, og ligger innenfor Cirkumferensen til kobbervirket på Røros – en del av Unescos verdensarv. Det er lagt opp til overnatting på Marenvollen og Fjølburøsta. Langs ruta er det over 20 vippekilt som gir informasjon om hva du kan oppleve underveis. Det er også mulig å ta en dagstur langs deler av ruta.

Åpne buer

Det finnes 17 åpne buer i den nordlige delen av Femundsmarka. Disse ble bygget som husvære for skogsarbeidere. De er bevart som viktige kulturminner. Buene står åpne og kan benyttes av alle, men standarden er enkel. Her må alle rydde etter seg selv. Les mer på Statskogs nettsider, under hytter og friluftsliv.

Parkering

Bussknutepunkt

Informasjon

Båtforbindelse

Overnatting

Turisthytte selvbetjent

Turisthytte betjent

Serveringssted

Tursti

Sykkelsti

Kano-/kajakktsett

Sommerstier

Stengt veg

Kartdata: ©Kartverket, ©Miljødirektoratet
Kartograf: ©Miljødirektoratet, ©2020

